

[Lilli Gyldenkilde]

Sagen er, at den pågældende uden at få fratrukket de 3,4 timer om ugen ville være berettiget til supplerende dagpenge. Med rette kan det siges, at vedkommende faktisk straffes økonomisk for at ville gøre et stykke kommunalpolitisk arbejde. Som alle ved, er der desværre mangel på folk, der vil påtage sig dette arbejde, fordi det koster både tid og penge, men det virker bestemt ikke befordrende, at valg til kommunalbestyrelse eller andet borgerligt ombud medfører, at der trækkes i dagpengene.

Dette vil, såfremt det ikke ændres, betyde, at arbejdsløse holdes uden for de politiske beslutninger.

Da jeg ikke forventer, at det har været meningen med denne bestemmelse i dagpengeloven, tillader jeg mig at kalde det en utilsigtet virkning, som jeg mener bør ændres hurtigst muligt, så ingen ledige af økonomiske grunde afholder sig fra at opstille til kommunalvalget den 21. november 1989.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 12:

Forslag til lov om ændring af lov om et teknologinævn. (Udskydelse af lovrevision).

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 4/10 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Hans Strunge (S):**

For godt og vel fire år siden vedtog Folketinget loven om et teknologinævn. Det var en god ting, der skete dengang. Derved fik Folketinget formidlet uvildige helhedsvurderinger om teknologi fra et nævn, der er uafhængigt af særinteresser. Og hvad der så sandelig også var og er væsentligt: Nævnet fik til opgave at iværksætte en alsidig samfundsdebat.

Det blev også fastslået, at nævnet skulle besvare spørgsmål om teknologiske problemer for Folketingets 9-mands-udvalg. Det er vores opfattelse i Socialdemokratiet, at Teknologinævnet har udført et særdeles godt og betydningsfuldt arbejde.

Teknologinævnet beskæftiger sig bl.a. med teknologivurdering i bred forstand, det vil sige vurdering af samspillet mellem teknik, mennesker og samfund. Det er vores opfattelse, at betydningen af dette arbejde i høj grad må værdsættes og prioriteres. Tænk blot på nævnets indsats som debatskabende omkring emner som madbestråling og genteknologi.

Nævnet arbejder på en god måde uden at skele til særinteresser. Det forsøger at afdække konsekvenserne af ny teknologi. Det sker ikke blot ved at belyse konflikterne, men også – hvor det er muligt – ved at påpege nye og ikke erkendte muligheder tilvejebragt af den nye teknologi. Ingen bør i denne sammenhæng undervurdere nævnets indsats for at modvirke den angst for teknologi, som kan føre til blokering.

Endelig bør det efter vores opfattelse også påpeges, at nævnet er vores udkigspost mod udlandet i forbindelse med den debat og forskning omkring teknologivurdering, der finder sted uden for landets grænser. Det turde dermed tydeligt fremgå, at Socialdemokratiet påskønner det store arbejde, nævnet udfører.

I Folketingets 9-mands-udvalg har der været foretaget en evaluering af nævnets arbejde. Udvalget har i september måned i enighed godkendt et notat om det idémæssige grundlag for Teknologinævnets arbejde, et notat, der i høj grad burde have fulgt lovforslaget. Vi finder, at dette notat er særdeles væsentligt at inddrage i udvalgsarbejdet.

Det fremgår i øvrigt tydeligt, at behovet for nævnet er uomtvisteligt, og at man er enig om det i 9-mands-udvalget. Socialdemokratiet finder derfor, at nævnet må gøres permanent, ikke alene for at sikre nævnets virksomhed arbejdsro og stabilitet, men også fordi behovet for at igangsætte teknologivurdering og teknologiformidling er accelereret yderligere siden 1985, hvor nævnet blev oprettet. Forsøget har altså været længe nok. Vi er parat til at støtte nævnet i dets forslag om, at der skal foretages en evaluering af nævnets virksomhed, f.eks. hvert femte år.

Vi finder alt i alt, at en permanent ordning bør indføres, og det vil vi arbejde for i udvalget.

Eva Møller (KF):

Jeg skal på vegne af Det Konservative Folkeparti tiltræde lovforslaget om en udskydelse af revisionen af loven om Teknologinævnet. Det

[Eva Møller]

gør vi bl.a. på baggrund af de undersøgelser, som nævnet selv har foretaget i efteråret 1988, og på baggrund af det samarbejde, som nævnet har indledt med Folketingets 9-mands-udvalg, og hvorom også Socialdemokratiets ordfører talte.

Til gengæld vil jeg afslutningsvis sige, at vores tilslutning til lovforslaget er betinget af, at udgifterne ikke forventes at blive større end dem, der er omtalt i lovforslagets bemærkninger om de økonomiske konsekvenser. Vi mener nemlig fortsat, at Teknologinævnet er lidt af et eksperiment, og vi er derfor ikke indstillet på, at der skal oppustes eller opbygges et stort administrativt apparat, som på en eller anden måde ad bagvejen får gjort dette eksperiment permanent, men vi vil gerne fortsætte i endnu 5 år og derefter evaluere ordningen.

Rahbæk Møller (SF):

Vi vil gerne ligesom den socialdemokratiske ordfører beklage, at regeringen ikke er rede til at gøre loven permanent. Men vi vil samtidig gerne kvittere for, at man giver så lang en frist som 5 år. Det er vel så nær ved en permanentgørelse, som regeringen mener at kunne gå med til.

Vi havde hellere set, at nævnet havde fået den sikkerhed, der lå i, at man simpelt hen gjorde det permanent, og vi havde også gerne set, at det fik et fast arbejdsgrundlag. Vi ved jo, at udvalget til Teknologinævnet i enighed har udarbejdet et udkast til et sådant arbejdsgrundlag.

Vi mener også, der er grund til at diskutere mere principielt, hvad nævnet skal gøre, herunder afgrænsning til andre typer teknologivurdering. Nævnet optræder som et varselsorgan, der skaber viden, opmærksomhed om nye fænomener og på anden måde forsøger at skabe opmærksomhed, men det forsøger ikke at være altdækkende og foretage egentlige tekniske teknologivurderinger. Det forstår jeg godt. Men problemet er, at en sådan vurdering er der behov for på nogle områder; jeg kan nævne f.eks. medicinsk teknologivurdering.

Jeg håber, vi under udvalgsarbejdet kan få en nærmere afgrænsning af, hvad vi forventer af Teknologinævnet, og få belyst, hvordan får vi løst de opgaver, som vi finder ligger uden for Teknologinævnets virksomhed.

Helge Sander (V):

Fra Venstres side vil vi gerne tilslutte os dette forslag om en udskydelse af lovrevisionen. Vi er meget tilfredse med, at der er tale om 5 år, efter at vi har haft to perioder på henholdsvis 3 år og 1 år.

Når vi synes, der er rimelighed i dette årsmål, så er det, fordi det giver bedre mulighed for at få lidt større perspektiv i arbejdet, når man har en længere tidshorisont, og derudover vil det selvfølgelig også være en fordel for medarbejderstaben.

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at vi fra Venstres side har været betænkelige ved konstruktionen med denne uafhængige organisation. Men vi må sige, at vi er nået dertil, at vi nu føler, at vi får mest muligt ud af arbejdet. Derfor vil også jeg have lov til at nævne det notat, som vi har lavet i 9-mands-udvalget i løbet af sommeren, et notat, som vel passende kan danne grundlag for en handlingsplan for de kommende års arbejde.

Jeg synes, det er afviklet udmærket i relation til de samfundsmæssige interesser, som man naturligvis må have i dette arbejde. Der er peget på en række forhold, og så kan man selvfølgelig diskutere, hvad man skal prioritere højest. Men jeg synes i hvert fald, det er meget naturligt, at man også tager den sidegevinst, der er i det dybdeborende arbejde i Teknologinævnet, nemlig at man får det bragt ud til diskussion i befolkningen, primært i de folkeoplysende organer. Jeg mener, det er en forholdsvis billig sidegevinst, hvorved vi får en formidling i gang, som kan være med til at berolige den del af befolkningen, som måske meget naturligt har en vis skepsis og er meget usikker over for, hvad der skal ske i forbindelse med de teknologiske fremskridt, vort samfund står midt i.

Men jeg understreger, at det må være en sidegevinst, for det teknologivurderende, det mere dybdegående i temaarbejdet på konferencer og på anden måde, som man kender det fra tilsvarende organisationer i udlandet, er selvfølgelig særdeles fundamentalt, særdeles vigtigt, det vil jeg gerne understrege. Men som sagt, vi mener, at vi i relation til det folkeoplysende får en meget, meget billig sidegevinst gennem den brede del af arbejdet.

Til slut vil jeg gerne sige, at det notat, vi har udarbejdet i 9-mands-udvalget, føler vi er naturligt at vi optrykker i betænkningen, således

[Helge Sander]

at det følger i det videre arbejde, når vi nu går i gang med de næste 5 år.

(Kort bemærkning).

Hans Strunge (S):

Jeg kan ikke lade være med at glæde mig over hr. Helge Sanders bemærkninger om Teknologinævnets virksomhed. Jeg synes, det var så tæt på, som hr. Helge Sander kunne tillade sig at komme en konkret anbefaling om, at vi gjorde virksomheden i nævnet permanent. Tak for det!

Købke Christensen (FP):

Fremskridtspartiet kunne ligesom andre partier have lyst til at ofre økonomiske skattemidler på mangt og meget, men ideologiforskellen mellem de partier, der står bag dette forslag, og Fremskridtspartiet er, at vi i Fremskridtspartiet ser de økonomiske realiteter i øjnene.

De faktiske kendsgerninger er, at der ikke er offentlige økonomiske midler til overflødige ting som f.eks. at vedtage lovforslag nr. L 12, som vi i dag har til første behandling.

Ved lov nr. 272 af 6. juni 1985 blev der som bekendt nedsat et såkaldt uafhængigt teknologinævn, der efterhånden er blevet – og, hvis lovforslag nr. L 12 bliver vedtaget, fortsat vil blive – et dyrt bekendtskab for de danske skatteydere.

Revisionen af og dermed en evaluering af Teknologinævnets arbejde blev desværre ved lov nr. 822 af 21. december 1988 udskudt til folketingsåret 1989-90. Nu kommer så undervisnings- og forskningsministeren og ønsker endnu en gang at udskrive en blankocheck til brug for Teknologinævnets fortsatte eksistens.

At foretage en teknologivurdering er absolut ingen nem opgave, det siger sig selv. I udtrykket ligger det nemlig tydeligt, at det er teknologien og konsekvenserne af dens indførelse, der skal vurderes. Denne vurdering er en håbløs opgave, som forskellige råd og nævn naturligvis i det store og hele ikke kan magte, og derfor skal al offentlig såkaldt teknologivurdering standses, så der til dette formål ikke længere ydes overflødige økonomiske ressourcer.

Ved teknologivurdering er der mange hensyn, der skal tages. Der kan f.eks. nævnes produktionens effektivitet, hensyn til kvalitet af produkter og betalingsbalance- og konkurrencehensyn. Heroverfor kan der så være tale om

mulige sammenstød af interesser: beskæftigelses-hensyn, arbejdsmiljøhensyn, psykiske som fysiske, økologiske hensyn, forurening osv.

Når man skal tage hensyn til alle disse områder, vil det være umuligt at kende konsekvenserne af ny teknologi, og derfor vil det stort set blive overladt til tilfældigheder og skøn, hvilke konsekvenser en given ny teknologi vil få, både af negativ og positiv art.

Det vil ligeledes afgjort blive umuligt at holde politiske interesser og skøn uden for teknologivurderingen, og derfor vil det altid blive af afgørende betydning, hvem der skal foretage vurderingen.

Som det blev fremhævet i Fremskridtspartiets forslag til lov om ophævelse af teknologinævn af 15. december 1988, kan det fortsat konkluderes, at Teknologinævnet ikke har opfyldt det, der var hele grundtanken med at oprette nævnet, nemlig at Folketinget kunne få et neutralt beslutningsgrundlag, inden forskellige teknologiske spørgsmål skulle vurderes.

Fremskridtspartiet ønsker derfor nu en revision, ja allerhelst et stop for de offentlige ressourcer, der bliver ofret på Teknologinævnet. Økonomien er ikke til stede, og Fremskridtspartiet stemmer derfor imod lovforslag nr. L 12.

Elisabeth Arnold (RV):

Som flere af de tidligere talere har været inde på, har Teknologinævnets funktioner stort set bestået i helhedsvurderinger, i at skabe liv i den teknologiske debat i offentligheden og at prøve at give den enkelte borger grundlag for at bedømme konsekvenserne af indførelse af en teknologi.

Jeg synes, det er en meget væsentlig opgave, Teknologinævnet har påtaget sig, og det er sluppet fantastisk godt fra en del af tingene. Som tidligere ordførere har nævnt, er vi i nogle tilfælde sluppet for, at folk af angst for ny teknologi har sagt nej til at indføre den i deres dagligdag, og det synes jeg har været en utrolig god sidegevinst.

Udsættelsen, som er foreslået her, vil sikre en vis arbejdsro i nævnets arbejde i en forholdsvis lang periode, og det synes vi i Det Radikale Venstre er væsentligt.

De beløb, som bliver sat af på de årlige finanslove, kan naturligvis svinge fra år til år, også fordi der kan tænkes at komme midler fra forskningspuljer og fra andre initiativer fra for-

[Ellsabeth Arnold]

skellige ministerier, som skal kanaliseres igennem Teknologinævnet. Derfor er det vigtigt, at nævnet har en vis lang horisont at arbejde med, og også at de selv er i stand til at prioritere deres opgaver. I den henseende er vi i Det Radikale Venstre helt trygge ved nævnets kompetente ledelse.

Flere ordførere har nævnt, at de synes, nævnet burde være permanent. I Det Radikale Venstre tror vi, at det er godt at opretholde en tidsbegrænset funktion, så man hele tiden med jævne mellemrum – gerne med lange mellemrum – revurderer, om nævnet fungerer på en optimal måde, om nævnet håndterer en opgave, som ikke bliver løst andre steder i systemet.

Jeg tror ikke, der er noget som helst risikabelt i, at man har en tidsbegrænset funktion, og at man så til gengæld i god tid begynder at vurdere, hvordan det pågældende nævn har fungeret, således at vi sikrer os, at de midler, vi bruger til oplysningsvirksomheden, bliver brugt fornuftigt og ikke på opgaver, som løses andre steder.

Vi kan altså fra Det Radikale Venstres side tilslutte os det fremsatte lovforslag.

Jette Pors (CD):

Hvis vi svømmede i penge, havde vi ingen problemer, men det gør vi ikke, og det siger vel også dagens aktuelle problemer alt om. Der skal prioriteres. Med det som udgangspunkt skal jeg nævne, at Teknologinævnet, siden det blev oprettet i 1985, ikke har haft den store tilslutning fra CD. Det har det heller ikke i dag.

Jeg vil ikke stå og gentage alle de argumenter, vi er kommet med tidligere, men jeg skal meget kort meddele, at vi ikke ønsker Teknologinævnets fortsættelse. Vi støtter ikke lovforslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

Vi vil fra Kristeligt Folkepartis side gerne anerkende det arbejde, der gøres i Teknologinævnet. Vi mener virkelig, man har løst opgaven på fremragende vis. Man har forstået at være debatskabende, har arrangeret nyttige konferencer og har også bidraget til, at debatten er flyttet ud i folkeoplysningskredse. Allerede om få dage ser vi endnu et resultat af nævnets arbejde, en konference om genteknologi, så vor anerkendelse skal ikke mangle.

Vi kan tilslutte os det forslag, der ligger her, altså forslaget om at give nævnet en periode på

fem år at virke i. Vi er opmærksom på, at tingene udvikler sig meget stærkt rent teknologisk, og det kan være, at situationen ser anderledes ud om fem år; lad os så tage den op til vurdering igen.

Vi vil være bekymret ved at gøre nævnet permanent; det er altid vanskeligt at skille sig af med noget, der er blevet permanent, så en femårsperiode vil være rimelig, også set ud fra den betragtning, at det vil give rimelig arbejdsro og mulighed for langsigtet planlægning.

Vi kan støtte lovforslaget i dets nuværende udformning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 26:

Forslag til realkreditlov.

Af boligministeren (Agnete Laustsen).
(Fremsat 11/10 89).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 28:

Forslag til lov om ændring af lov om realkreditlignende lån og andelsboliglån m.v.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 11/10 89).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Baadsgaard (S):

Forslaget til ny realkreditlov er som bekendt nødvendiggjort af en række EF-direktiver, der